

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ
(ฉบับที่ ๑๕)
พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรประกาศกำหนดให้ตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย เพื่อการคุ้มครองให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ตำราการแพทย์แผนไทย ตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายประกาศฉบับนี้ เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ

ข้อ ๒ ให้ตำรับยาแผนไทย ในตำราการแพทย์แผนไทย ตามข้อ ๑ เป็นตำรับยาแผนไทยของชาติ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ปิยะสกล สกลสัตยาทร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

บัญชีรายชื่อตำราการแพทย์แผนไทยและตำรับยาแผนไทย
ที่ประกาศกำหนดให้เป็นตำราการแพทย์แผนไทยของชาติและตำรับยาแผนไทยของชาติ
แนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง การประกาศกำหนดตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ
และตำรับยาแผนไทยของชาติ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๖๐

หนังสือเวชศาสตร์วิถีชนบท กล่าวด้วยคำภีร์หมอยาต่างๆ ได้พิมพ์ขึ้น เพื่อเป็นหมอจะต้องการ
แลพอบ้านแม่เรือนจะมีความประสงค์ที่จะหาไว้เพื่อจะได้ประกอบยารักษาครอบครัวของตน จึงได้คิดรวบรวม
คำภีร์แพทย์ต่างๆ ๕ เล่ม ดังนี้

๑. ชื่อเอกสาร คำภีร์เวชศาสตร์วิถีชนบท (ตำราแพทย์แบบเก่า) เล่ม ๑ ประกอบด้วย ๔ คำภีร์
รวมทั้งสิ้น ๒๒๘ ตำรับ ดังนี้

๑.๑ คำภีร์ฉันทศาสตร์ ว่าด้วยการสั่งสอนหมอแลวิธีรักษาไข้	จำนวน ๑๔ ตำรับ
๑.๒ คำภีร์ตักสิลา ว่าด้วยลักษณะไข้พิษกาลต่างๆ	จำนวน ๒ ตำรับ
๑.๓ คำภีร์สรรพคุณ เล่ม ๑ ว่าด้วยต้นไม้ใบยา แลคุณไสย	จำนวน ๑๐๐ ตำรับ
๑.๔ คำภีร์ธาตุวิภังค์ เล่ม ๑ ว่าด้วยธาตุวิการแลยาแก้ไขในกองธาตุ	จำนวน ๑๑๒ ตำรับ

๒. ชื่อเอกสาร คำภีร์เวชศาสตร์วิถีชนบท (ตำราแพทย์แบบเก่า) เล่ม ๒ ประกอบด้วย ๕ คำภีร์
๑ ลักษณะโรคอุจจาระธาตุ รวมทั้งสิ้น ๒๗๙ ตำรับ ดังนี้

๒.๑ คำภีร์ธาตุวิภังค์ ว่าด้วยยาแก้ไขในกองธาตุ	จำนวน ๙๕ ตำรับ
๒.๒ คำภีร์จะละนะสังกะหะ ว่าด้วยลักษณะอุจจาระธาตุทั้ง ๔ ประการ	จำนวน ๑๘ ตำรับ
๒.๓ คำภีร์ขัณฑร ว่าด้วยลม ๖ ประการ	จำนวน ๖๕ ตำรับ
๒.๔ คำภีร์ทูลาวสา ว่าด้วยโรคทูลาวะสา แลมูตรระกฤต มูตรระฆาฏะ	จำนวน ๘๘ ตำรับ
๒.๕ คำภีร์ตักกะสิลา ว่าด้วยลักษณะไข้พิษกาลต่างๆ	จำนวน ๔ ตำรับ
๒.๕ ลักษณะโรคอุจจาระธาตุ ว่าด้วยอาการ ๑๕ ประการ มีให้ปวดอุจจาระ เป็นต้น	จำนวน ๙ ตำรับ

๓. ชื่อเอกสาร คำภีร์เวชศาสตร์วิถีชนบท (ตำราแพทย์แบบเก่า) เล่ม ๓ ประกอบด้วย ๓ คำภีร์
รวมทั้งสิ้น ๔๔๖ ตำรับ ดังนี้

๓.๑ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๖ ว่าด้วยโลหิต ๓๖๖ ตำรับ	จำนวน ๓๖๖ ตำรับ
๓.๒ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๗	จำนวน ๔๖ ตำรับ
๓.๓ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๘	จำนวน ๕๔ ตำรับ

๔. ชื่อเอกสาร คำภีร์เวชศาสตร์วิถีชนบท (ตำราแพทย์แบบเก่า) เล่ม ๔ ประกอบด้วย ๘ คำภีร์
รวมทั้งสิ้น ๔๐๑ ตำรับ ดังนี้

๔.๑ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๙ ว่าด้วยกุมารเกิดวันพุธเป็นลักษณะแห่งนางสกะกอบเป็นเจ้า
เรือน นางกระดัง หละชื่อเนียรกันถิชื่อเนียรเพลิง ละอองชื่อแสงเพลิง ลมชื่อว่าลมสุนทรवाद โดยสังเขป จำนวน ๕๖
ตำรับ

๔.๒ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๑๐	จำนวน ๔๙ ตำรับ
๔.๓ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๑๑	จำนวน ๓๗ ตำรับ
๔.๔ คำภีร์ประณมจินดา เล่ม ๑๒	จำนวน ๕๕ ตำรับ
๔.๕ คำภีร์มหาโชติรัต เล่ม ๑	จำนวน ๕๙ ตำรับ
๔.๖ คำภีร์มหาโชติรัต เล่ม ๒	จำนวน ๕๙ ตำรับ
๔.๗ คำภีร์มหาโชติรัต เล่ม ๓	จำนวน ๔๕ ตำรับ
๔.๘ คำภีร์ไภษย เล่ม ๑ ว่าด้วยโรคไภษย ๓๖ ประการ	จำนวน ๔๑ ตำรับ

๕. ชื่อเอกสาร คัมภีร์เวชศาสตร์วรรณนา (ตำราแพทย์แบบเก่า) เล่ม ๕ ประกอบด้วย ๔ คัมภีร์
รวมทั้งสิ้น ๑๑๗ ตำรับ ดังนี้

- ๕.๑ คัมภีร์อภัยสันตา เล่ม ๑ ว่าด้วยต่อต่างๆ จำนวน ๓๕ ตำรับ
- ๕.๒ คัมภีร์มัญชุสวาระวิเชียร ว่าด้วยลม ๑๐ ประการ จำนวน ๒๑ ตำรับ
- ๕.๓ อุทรโรค เล่ม ๑ ว่าด้วยโรคในอุทร ๑๘ ประการ จำนวน ๔๐ ตำรับ
- ๕.๔ คัมภีร์มูขโรค ว่าด้วยโรคเกิดในลำคอ แลปาก ๑๙ ประการ จำนวน ๒๑ ตำรับ